

Легка задача

Галина Кирпа

Хто йде дорогою, а я стежкою — навпростець. Оля вже виглядає мене коло хвіртки. Ми прямуємо городами до горба — там наша школа.

— У тебе вийшла задача? — питає Оля.

— Звичайно,— кажу.— У мене з нею не було ніякої мороки.— Я навіть засміялася.— Уже забула й про що та задача!

— Тобі добре, твоя мати вчителька! Я мало голови не зламала, а відповідь так і не зійшлася,— мовила Оля й зітхнула.

Віра Панасівна — моя мама. Вона учить нас третій рік. Вдома строга вчителька Віра Панасівна робиться звичайнісінькою мамою: пере білизну, пересаджує квіти, підрублює рушники, порається на кухні, а в обідню пору гукає нам із татом:

— Егей, хлопці-дівчата, до столу!

Обідання наше таке жваве, ніби за столом сидить увесь третій "Б". А нас тільки троє. Тато й мама зачинають справжні тобі переговори, наче вони хтозна-скільки не бачилися. Можна подумати, що обідній стіл — найкраще місце для розмов про школу. Мама розказує татові про третій, тобто наш, клас, а тато мамі — про свій, дев'ятий. Вони гомонять і сміються, а я за ними регочу, бо збоку все видається набагато кумедніше. Часом я кажу крізь сміх: "Почав обід — мовчи, як кіт". Та що з того?! Тато підморгує мені й виправдовується :

— То, Полю, наша мама наварила веселого борщу!

Що веселого, то веселого! Ще трохи — і підуть згадки про те, як вони вперше відвели мене до школи і я стала там Поліною Тимчук, а мама — Вірою Панасівною. Гадаєте, легко з цим звикнутись? Уже першого дня посеред уроку я не втерпіла й попросила на весь голос:

— Мамо, поки Юрко витирає дошку, можна, я з'їм пиріжок?

Усі засміялися. І Оля, що сиділа поруч, теж сміялася, хоча й сама шукала у своїй торбинці щось поїсти: чи то пиріжок, чи яблуко. Бо урок такий довгий, як день.

Мама усміхнулася й промовила:

— На уроках їсти не годиться. Для цього є велика перерва.

Спершу я ніяк не могла змиритись, що маму всі у нашому класі називають Вірою Панасівною. Потім звикла, й нічого. А от Юркові важче. Він, може, й досі не звик до свого прізвища. Тепер він у нас відмінник, відмінніший за мене, а перше, було, прийде додому, в сльозах увесь, і хвалиться своїй мамі:

— Чого мене учителька обзиває "горобець" та "горобець"? Хіба я не такий, як усі?

Ото, мабуть, було тій мамі мороки, щоб розрадити хлопця і щоб він утямив: Горобець — не дратівня, а прізвище, так само, як Тимчук чи Савченко. Ну, нехай смішніше. То це ж здорово! З таким прізвищем весело живеться!..

Чого тільки не почуєш за обідом! Надто тоді, коли мова йде про виховання у дітей,

тобто у нас, самостійності. Мама одно повторює: "Дитину видно з того, як вона робить уроки: сама чи сподівається на підказку. Добре, підкажеш їй раз, два, три... сім... десять разів, і доведеться підказувати, може, й усе життя. Дитина змалечку повинна привчатися до самостійності". Так мовить мама, так мовить і тато. Тому ніколи не стоять наді мною. Було, тільки спитають:

— Уроки поробила?

— Давно...

А тоді знову розмови, розмови, розмови... Тато ніби для них і народився. Та всьому є край, є край і нашому обідньому бенкету. Мама, як на те, ще й підганяє нас: "Гайда надвір!" Тато враз схоплюється:

— Бери, Поліно, вудочки та ходімо на річку. Мені з тобою рибка ловиться!

"Еге, рибка",— думаю сама собі, але з татом іду. Гарно над річкою восени. Ходимо собі та дивимося на пригаслу стьожку піску по березі, на рівну, кольору снігових хмар, водяну гладь...

Оце й зараз — ввійшла з Олею до класу, а в мене такий настрій, що сіла б десь тишком-нишком і знову, хоч подумки, повторила вчорашню мандрівку до річки. На душі — ніякого тобі клопоту : і вірш вивчено, і задачку розв'язано. Онде Оля до свого зошита переписує. Ну, нехай Оля, а Юрко? Каже, відповідь не зійшлася, зробив, та не так, от і списує. Це ж уперше в житті списує. Бо не знає Юрко, що вчителька викличе його до дошки й після того, як він прочитає розв'язання задачі, запитає клас:

— А в кого інакше?

Ніхто й не ворухнеться.

— Поліно Тимчук, а що в тебе?

Я підводжуся й кажу голосно і певно:

— У мене теж відповідь зійшлася, бо задача легка...

Та мамин голос зупиняє мене:

— Задача розв'язана невірно. Не розумію, як могла у вас усіх однаково зійтися відповідь, коли в підручнику просто помилка?!

Юрко стоїть ні в сих ні в тих, переступає з ноги на ногу, ніби йому раптом замуляли черевики. А на мене дивиться так, мовби й не впізнає. "Ага, Юрку,—питаю його самими очима,—то хто мені задачки розв'язує? Либонь, Віра Панасівна? А може, вони вдвох із татом? Ото посадять мене до столу та й диктують: "Пиши, Полінко, перше питання таке... А друге таке... Ну от, і відповідь... Задачу розв'язано на дві дії..."

— Подумаємо гуртом,— каже Віра Панасівна.

Юрко бере крейду й заходжується писати на дошці нове розв'язання. Своє.

Мама пильно дивиться на мене й усміхається. Я знаю.— вона мене зрозуміла. Отож, мамо, нелегко, ой нелегко бути донькою вчителів! Бачиш, яка-то дивина і О лі, Юркові, усім-усім! Бо кожен із них переконаний, що вдома, тільки-но я беруся за книжки й зошити, до мене підсідає мама. Так-то воно так: часом сідаємо ми з мамою до одного столу водночас. Вона з одного кінця, я— з другого. Але з уроками я справляюся набагато швидше. Поки мама перевірить наші контрольні, я встигаю прочитати дві або

три пригоди Вінні-Пуха. Вже збираюся спати, а мама ще сидить, сидить... "Усе гаразд?"—спитає. "Атож",— відказую я, і на цьому закінчується перевірка домашніх завдань. Мама гадає: коли дитина не навчиться усе робити сама змалку, то ніколи не стане самостійною в житті і всюди житиме на підказках. А я хочу бути самостійною. Я не хочу жити на підказках. Ні Оля, ні Юрко того не знають. Ніхто не зна...

Сиджу я, рада-радісінька через ту помилку. Нехай їх більше не трапляється ні в якому підручнику, але ця... таки стала мені в пригоді.

Я пишу до зошита нове розв'язання, позираю на маму, строгу вчительку Віру Панасівну, і здогадуюся зарані, що й сьогодні вона зварить веселий борщ.

От так-от, Олю! От так-от, Юрку! Егей, хлои— ці-дівчата, до столу!

Джерело: Барвінок, 1985.